

INGEZONDEN.

De redactie behoudt zich voor, ter bevordering van spoedige plaatsing der stukken, zoo noodig eenige bekorting aan te brengen.

NABLOEDINGEN NA TANDEXTRACTIE.

Naar aanleiding van de mededeeling van collega WONG-LUN-HING in het nummer van 4 November 1933 van dit *Tijdschrift*, over de behandeling van arterieele bloedingen na tandextractie, wil ik het volgende opmerken: hoe eenvoudig de methode van WONG-LUN-HING ook moge zijn, er bestaat een nog eenvoudiger, waarbij wel van een bloedstelpend middel gebruik gemaakt wordt en die naar mijn ervaring in korten tijd met vrijwel zeker resultaat de bloeding stelt. Na de alveolaire holte van het daarin gestoldé bloed te hebben bevrijd, neem ik een met terpentijn gedrenkt watje, ongeveer ter grootte van de holte, breng het daarin en druk het stevig aan, waarna de patiënt boven op de tampon een stevige prop watten tusschen de kaken krijgt, om daarop gedurende 5 op zijn hoogst 10 minuten onafgebroken, flink te bijten. Ik heb nog nooit gezien, dat een alveolaire bloeding, zelfs, als ik duidelijk de arterie zag spuiten, hierdoor niet werd gestelpt. De tampon blijft zitten tot den volgenden dag en wordt dan verwijderd. Voor patiënt en arts beantwoordt deze methode aan de voorwaarden cito en tuto, aangezien ik den smaak van terpentijn niet ken, durf ik me over het jucunde niet uitlaten, ik heb echter nooit gemerkt, dat iemand ernstige bezwaren daar tegen had.

Februari 1934.

M. A. VAN ANDEL.

HET VERBAND TUSSCHEN SCHIZOPHRENIE EN AANVERWANTE ZIEKTEBEELDEN EN DE GEBOORTEMAAND.

Het stukje van collega DE SAUVAGE NOLTING over bovengenoemd onderwerp geeft mij aanleiding tot de volgende opmerkingen. NOLTING heeft alle gevallen van een bepaalde ziekte, die in 3 gestichten zijn voorgekomen, verdeeld naar de geboortemaand. Hierbij bedenke men echter, dat:

1. Het materiaal bestaat uit patiënten, die in jaren zijn geboren, welke soms zeer ver uit elkaar liggen. Thans wordt een schizopreen, die in 1860 is geboren, gevoegd bij een, in 1915 geboren, alsof de invloeden, in het bijzonder de exogene, in beide jaren dezelfde waren.

2. Uit welk gegeven meent DE SAUVAGE NOLTING alle gelijknamige geboortemaanden bij elkaar te mogen voegen, b.v. Maart 1860 bij Maart 1915? Dit mag alleen, wanneer een seizoeninvloed mag worden aangenomen. Wat beteekent het b.v., dat in Maart 317 gevallen voorkwamen van schizoprenie? Hoeveel maanden Maart zijn hier samengevoegd, en uit welke jaren? Nemen we eens aan 10 verschillende maanden Maart, waarvoor de afzonderlijke getallen waren 1, 100, 2, 150, 3, 0, 6, 20, 0, 5. Dan heeft het feit, dat het maximum aantal in Maart valt, niets te beteekenen en is slechts toeval. De middelbare afwijking is dan immers zeer groot.

Het is natuurlijk mogelijk, dat er seizoeninvloed bestaat. Maar deze kan nooit aangetoond worden op de wijze, door DE SAUVAGE NOLTING gebezigd. Dan moeten alle gevallen voor elke maand van elk jaar afzonderlijk in één tabel geplaatst worden, en daaruit kan volgens de bekende statistische wiskundige methodes de mogelijke invloed van de geboortemaand worden nagegaan.

3. DE SAUVAGE NOLTING vergeet ter vergelijking de geboortecurve van de geheele bevolking naast die van de patiënten te plaatsen. Er bestaat veel overeenkomst tusschen deze curves; DE SAUVAGE NOLTING zou nu wiskundig moeten nagaan, of de verschillen op toeval al dan niet berusten. In de tekening staat „na correctie normale geboortelijijn”. Wat dit beteekent, is mij niet duidelijk.

4. Het blijkt niet, of DE SAUVAGE NOLTING de invloed van het verschil in grootte der maanden heeft geëlimineerd, door alle maanden op 30 dagen te berekenen.

Dr. J. SANDERS.

's-Gravenhage,
5 Februari 1934.

Directeur afdeling Medisch statistisch erfelijkheidsonderzoek van het Nederlandsch instituut voor erfelijkheids-
onderzoek bij den mensch en voor rassenbiologie.

In antwoord op bovenstaande opmerkingen van collega SANDERS moge ik herhalen, dat mijn onderzoek nog slechts globaal was. Ik ben mij bewust, dat er nog geen enkele conclusie mocht worden gevormd. Daarvoor was het aantal gevallen nog te klein en nu blijkt ook nog, dat de kwaliteit der graphisch geconstrueerde lijn niet aan strenge eischen voldoet. Ik ben collega SANDERS erkentelijk, dat hij mij daarop wijst. Inderdaad heb ik nog niet nagegaan tot welke jaren de verschillende Maart-patiënten onder andere behooren. Blijkt het uit verder onderzoek de moeite waard te zijn, dan zal ik den raad van collega SANDERS zeer zeker in acht nemen, door alle gevallen voor elke maand, van elk jaar afzonderlijk in één tabel te plaatsen.

Ter correctie heb ik een geboortelij (uit BROCKHAUS) gebruikt en den invloed dier lijn trachten te elimineeren door voor die maanden, waar het gemiddelde aantal totale geboorten werd overschreden van mijn schizophrene lijn een aantal af te trekken, dat dan percentsgewijs werd bepaald en een percentarisch aantal op te tellen, waar de normale geboortelij beneden het gemiddelde bleef. Ik deed dit onder meer met de bedoeling, duidelijk te laten zien, hoe luttel de invloed dier normale geboortelij op mijn graphische kromme was. De stippelij geeft dus de kromme na die correctie weer.

De grootte der maanden heb ik niet tot 30 herleid, ook al, omdat mijn onderzoek nog slechts een tasten was.

J. DE SAUVAGE NOLTING.

TER WAARSCHUWING.

In den laatsten tijd kwam op het spreekuur van mijzelf en van collegae in mijn buurt een dame, die zich laat aandienen als „Zuster X”, met klachten over pijn als gevolg van een plaatsgevonden operatie. Bij ervaring weet zij, dat een pantopon- of morphine-injectie haar helpt. Evenwel... zij wenscht die niet op datzelfde oogenblik; maar verzoekt bij voorkeur een voorschrift voor een doos ampullen om zich zelf te kunnen inspuiten. Zoodra de medicus dit weigert te verstrekken, is zij óók wel tevreden met een enkele om mee te nemen. Eenmaal argwanend geworden, wijst men ook dat af. De „zuster” met het ietwat pijnlijk vertrokken gelaat vertrekt dan onder het stamelen van verontschuldigen en... snelt met een flink vaartje heen op haar fiets, welke buiten stond te wachten. Wat zou het zijn? Een morphiniste of een verkoopster van dit helaas begeerde tegen hoogen prijs? Men zij gewaarschuwd.

N. KNAPPER CZN.

STEUN AAN UITGEWEKEN DUITSCHE COLLEGAE!

Door het American Joint Committee is de toezegging gedaan, dat een bedrag in het Artsen Noodfonds gestort zal worden gelijk aan hetgeen ontvangen zal worden gedurende het tijdvak 15 Januari—15 Maart.

Het postgironummer van het Artsen-Noodfonds is 221605, Bank-Associatie, Bijkantoor Stadhouderskade 123, Amsterdam.

P. DE WILDE.

H. LITWER, Nassaukade 20.

NIEUWE WEGEN IN DE PRACTIJK DER ARTSENIJBEREIDKUNDE.

In de beschouwingen van dr. H. PINKHOF over dit onderwerp komt de hooggeroemde verstandhouding met de Maatschappij tot bevordering der Geneeskunst mijns inziens in een eigenaardig daglicht te staan.

Aan het artikel heb ik mij geërgerd en tevens daarin aanleiding gevonden mijn persoonlijke meening eens te uiten over onze verhouding tot de artsen in het algemeen.

Wanneer de Nederlandsche arts op medewerking van den apotheker prijs stelt, dan kan hij deze mijns inziens slechts verwachten, wanneer de arts cok voor *honderd* pCt. achter den Nederlandschen apotheker staat. Helaas heeft men kunnen vaststellen, dat dit laatste het geval niet is en de artsen mogen dankbaar zijn, dat de